

Zorgprogramma voor mensen met gerontopsychiatrische problematiek in het verpleeghuis

Anne van den Brink
Specialist Ouderengeneeskunde
Onderzoeker

Een pad ontstaat door erop te lopen
Chinese wijsheid

Inhoud presentatie

- Inleiding
- Aanleiding voor het zorgprogramma
- Inhoud van het zorgprogramma:
 - Discussies binnen de werkgroep
 - Voorbeelden van gemaakte keuzes
 - Knelpunten

Inleiding

Veranderende populatieopbouw in verpleeghuizen door o.a.:

- Meer mogelijkheden voor zorg extramuraal
- Verbijzondering in de ouderenzorg
- Veranderingen in behandel mogelijkheden en –visie in de psychiatrie
- Dubbele vergrijzing
- Politieke keuzes

Inleiding

‘Nieuwe’ doelgroep:

mensen met gerontopsychiatrische problematiek

- Ouderen met een chronisch psychiatrisch ziektebeeld in combinatie met levensfase-gerelateerde (meestal somatische en/of psychogeriatrische) problematiek
- Door factoren zoals afhankelijkheid van zorg bij ADL, regieverlies, wegvallen sociale relaties, is zelfstandig wonen niet meer mogelijk; behoefte aan een aangepaste woonomgeving

Aanleiding ontwikkelen zorgprogramma

Ervaringen professionals in de ouderenzorg en GGZ

- ‘Moeilijke’ mensen met storend gedrag;
zij verstoren de sfeer op de afdeling of in de woning
- Medewerkers ervaren gevoelens van onmacht:
hoe moeten we met deze cliënten omgaan en
kunnen we wel bieden wat deze cliënten nodig
hebben?
- Knelpunten op diverse andere terreinen, o.a. wet- en
regelgeving, indicatiestelling, financiering

Aanleiding ontwikkelen zorgprogramma

Inventariserend onderzoek Trimbos-instituut

- Verblijf van deze doelgroep in de V&V wordt bevestigd
- Herkenning stemmings- en gedragsproblemen dient te worden verbeterd
- Beschikbaarheid van evidence-based interventies schiet tekort
- Onvoldoende bieden van een speciaal zorgaanbod passend bij de doelgroep
- Onvoldoende samenwerking met de GGZ

L. Dorland, A.M. Pot, M. Veerbeek, M. Depla, J. Collet, N. Engelen, J. Schols, F. Verhey.
Psychische hulpverlening in Verzorgings- en Verpleeghuizen; deelstudie 7 van de Monitor Geestelijke gezondheid Ouderen (pp. 1-65)
Utrecht: Trimbos-instituut (2007)

Aanleiding ontwikkelen zorgprogramma

Verkenkend onderzoek IGZ naar taakherschikking

- Onvoldoende affiniteit van medewerkers met de doelgroep
- Onvoldoende deskundigheid en vaardigheden bij medewerkers
- Onvoldoende continuïteit van de zorg
- Onvoldoende afstemming van het zorgaanbod op de doelgroep
- Onvoldoende borging adequaat handelen
- Risico op onvoldoende financiering

IGZ (2007) Taakherschikking blijkt positief voor de kwaliteit van zorg; hoofdstuk 4; pagina 53-71

Zorgprogramma GP

Wat is een zorgprogramma?

Een zorgprogramma beschrijft de relatie tussen hulpvraag en zorgaanbod voor een specifieke groep cliënten. In een zorgprogramma wordt evidence based het benodigde zorgaanbod weergegeven.

Het zorgprogramma GP is uitgewerkt in de volgende hoofdstukken:

Doelgroep	Doelen
Hulpvraag	Zorgaanbod
Diagnostiek	Randvoorwaarden

Zorgprogramma GP

Discussiepunten m.b.t. de doelgroep en de hulpvraag

- De doelgroep is zo divers dat onderverdeling in subgroepen noodzakelijk is
- Verschillende ordeningsprincipes en –instrumenten binnen de GGZ en de V&V
- Hoe kijken we naar de hulpvraag van de cliënt?

Zorgprogramma GP

Subgroepen binnen de doelgroep GP

- Vijf subgroepen op basis van de psychiatrische diagnose
 - schizofrenie en andere psychotische stoornissen
 - stemmingsstoornissen
 - somatoforme stoornissen
 - angststoornissen
 - persoonlijkheidsstoornissen
- Drie subgroepen op basis van de hulpvraag

Zorgprogramma GP

Clustering op basis van de hulpvraag

Cluster 1: een groep met **vreemd en bizar gedrag** (weinig tot geen realiteitsbesef en weinig behoefte aan contact)

Cluster 2: een groep met **dramatisch, emotioneel, impulsief gedrag** (wel realiteitsbesef en een overmatige behoefte aan contact)

Cluster 3: een groep met **somber, angstig gedrag** (wel realiteitsbesef en weinig of juist een sterke behoefte aan contact)

Zorgprogramma GP

Hulpvraag

De vraag zoals de cliënt die onder woorden brengt, alsmede zijn wensen en verwachtingen ten aanzien van een oplossing

Bij de doelgroep GP gaat het veelal om de hulpvraag van de cliënt **gezien door de ogen van en zo goed mogelijk geconstrueerd door professionals**

Zorgprogramma GP

Ordering

- Beschrijving kenmerkende problematiek per diagnosegroep aan de hand van de 9 levensgebieden uit het onderdeel 'activiteiten en participatie' van de ICF, ondergebracht in de 4 domeinen van het zorgleefplan dat in de V&V gebruikt worden
- Uitwerking van de hulpvraag per cluster in een driedeling naar ernst: licht (GAF 40-31), matig (GAF 30-21), ernstig (GAF 20-11)

Zorgprogramma GP

Mentaal welbevinden	
1	Leren en toepassen van kennis
2	Algemene taken en eisen
3	Communicatie
7	Tussenmenselijke interacties
Lichamelijk welbevinden	
4	Mobiliteit
5	Zelfverzorging
Woon en leefomstandigheden	
	Bepaald door externe factoren
Participatie	
6	Huishouden
7	Tussenmenselijke interacties
8	Belangrijke levensgebieden
9	Maatschappelijk sociaal en burgerlijk leven

Zorgprogramma GP

Dilemma's m.b.t. de diagnostiek

- Onvolledige diagnostiek voor opname
- Wederzijdse beïnvloeding psychiatrie – somatiek
- Symptomen kunnen passen bij zowel een psychiatrische als een somatische aandoening
- Ontbreken van diagnostische instrumenten die gevalideerd zijn voor deze doelgroep
- Noodzaak tot regelmatige herhaling van (delen van) de diagnostiek

Zorgprogramma GP

Gewenste zorgaanbod

- Uitgewerkt in 13 zorgdimensies
- Waar mogelijk: specificatie per cluster
- Practice based

Evidence based bleek onmogelijk door gebrek aan wetenschappelijk onderzoek bij deze doelgroep

Zorgprogramma GP

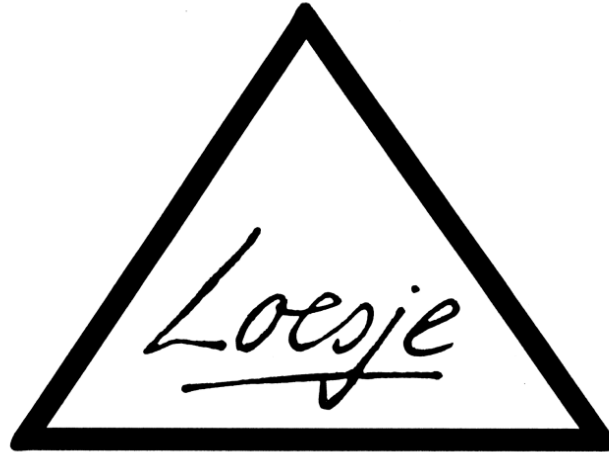
Randvoorwaarden

- Ketenzorg → geformaliseerde samenwerkingsafspraken tussen aanbieders binnen V&V en GGZ
- Financiering
- Ruimtelijke omgeving en woonleefklimaat
- Multidisciplinair team dat qua deskundigheid en omvang is afgestemd op de specifieke behoeften van deze doelgroep

Zorgprogramma GP

Randvoorwaarden

- Bijscholing en deskundigheidsbevordering
- Aandacht voor en participatie van het cliëntsysteem
- Wetenschappelijk onderzoek

IDEALEN IN UITVOERING

POSTBUS 1045

6801 BA ARNHEM

GIRO 3254768

